

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 14 0 U 005082 22 Uvp
Banjaluka, 02.11.2023. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sudija Strahinje Ćurkovića predsjednika vijeća, Edine Ćupeljić i Smiljane Mrše članova vijeća, uz učešće zapisničara Nataše Božić, u upravnom sporu po tužbi V.S. iz D., zastupan po punomoćniku Z.J., advokatu iz P. (u daljem tekstu: tužilac) protiv rješenja broj ... od 01.07.2021. godine tuženog Fonda..., u predmetu ponavljanja upravnog postupka, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Istočnom Sarajevu broj 14 0 U 005082 21 U od 01.12.2021. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 02.11.2023. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Zahtjev tužioca za naknadu troškova postupka se odbija.

Obrazloženje

Pobijanom presudom odbijena je tužba podnesena protiv uvodno označenog osporenog akta i odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova spora i zahtjev tužioca za naknadu troškova za sastav žalbe. Osporenim aktom odbijena je žalba tužioca izjavljena na zaključak prvostepenog organa Filijale I.S. broj ... od 05.05.2021. godine i odbijen prijedlog za naknadu troškova pravnog zastupanja. Tim prvostepenim zaključkom odbačen je prijedlog tužioca za ponavljanje postupka okončanog rješenjem Filijale I.S. broj: ... od 28.09.2010. godine.

Odbijanje tužbe obrazloženo je razlozima da je pravilno osporenim aktom odbijena žalba tužioca izjavljena protiv zaključka prvostepenog organa od 05.05.2021. godine kojim je odbačen prijedlog tužioca za ponavljanje postupka okončanog rješenjem istog organa od 28.09.2010. godine, jer je za svoju odluku dao valjane i na zakonu zasnovane razloge. Sud je naveo da iz podataka spisa proizilazi da je tužilac prijedlog za ponavljanje upravnog postupka okončanog navedenim rješenjem podnio 09.06.2020. godine, a kao razlog ponavljanja naveo da je prilikom donošenja rješenja od 28.04.2020. godine pitanje „sporne“ uplate doprinosa riješeno bitno drugačije te da od toga zavisi određivanje datuma sticanja uslova i priznavanja prava na starosnu penziju, odnosno zahtjev je zasnovan na naknadnoj uplati doprinosa koju je tužilac smatrao prethodnim pitanjem. Prvostepeni organ je cijenio navode tužioca i utvrdio da činjenice koje tužilac navodi u prijedlogu mogu biti osnov za ponovno odlučivanje po njegovom zahtjevu za ostvarivanje prava na starosnu penziju, počev od dana ispunjenosti uslova, a ne razlog za ponavljanje postupka. Imajući u vidu navedeno pravilan je zaključak prvostepenog organa da se uplata doprinosa ne smatra prethodnim pitanjem u smislu odredbe člana 132. Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 13/02-66/18, u daljem tekstu: ZOUP), jer to pitanje ne čini samostalnu pravnu cjelinu bez čijeg se rješenja ne

može riješiti sama upravna stvar i da to nije okolnost na kojoj se može zasnovati prijedlog za ponavljanje postupka. Shodno navedenom prijedlog za ponavljanje postupka je neblagovremen s obzirom da je podnesen 09.06.2020. godine, a rješenje čije se ponavljanje traži doneseno 28.09.2010. godine.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude tužilac pobija njenu zakonitost zbog povrede pravila postupka koja je od uticaja na rješenje stvari i pogrešne primjene materijalnog prava. U zahtjevu interpretira stav suda koji se svodi na to da je pravilan zaključak organa da se uplata doprinosa ne može smatrati prethodnim pitanjem, ali smatra da ovakav stav nije ispravan jer postoji obaveza Fonda da osiguranicima izda uvjerenje, a i da donese rješenje o podacima unesenim u matičnu evidenciju. Proizalzi da je pitanje uplate doprinosa podobno i samo da bude predmet posebnog pravnog postupka i da čini samostalnu pravnu cjelinu kao i da ne spada u nadležnost organa pred kojim se pojavilo. Smatra bitnim za ukazati na oprečne stavove tuženog u pogledu sporne činjenice uplate doprinosa gdje je kod donošenja rješenja od 29.04.2020. godine ponovljen postupak okončan rješenjem 05.03.2015. godine i u čijem je obrazloženju navedeno da su se stekli uslovi za ponavljanje postupka u skladu sa odredbama člana 234. stav 5. ZOUP, a imajući u vidu da su sada izmireni doprinosi za navedeni period. Takođe osporava i pravilnost zaključka prvostepenog organa da je prijedlog za ponavljanje neblagovremen posebno jer sud uopšte nije cijenio navode tužbe za ocjenu blagovremenosti prijedloga u smislu člana 241. stav 1. ZOUP, niti im je posvetio dužnu pažnju, već je olako i pogrešno zaključio da je uplata doprinosa samo jedna od činjenica koja se evidentira u matičnoj evidenciji Fonda, a na osnovu koje se rješava o pravima osiguranika. Ističe da je u ovoj upravnoj stvari sud morao imati u vidu da je tužilac u „par desetina“ žalbenih i upravno sudskih postupaka ukazivao da je prema odredbama zakona važećeg u vrijeme odlučivanja po njegovom zahtjevu Fond imao široka ovlaštenja, obavezu i dovoljno vremena da za tužioca obezbijedi uredan penzijski staž, a u slučaju eventualnog neispunjenja obezbijedi pokretanje postupka prinudne naplate, da je svo vrijeme iznosio materijalne dokaze da su sporni doprinosi uplaćeni, da se to vidi iz ranije donesenih rješenja u kojima su u obračun penzijskog osnova uvršteni podaci o platama i za sporni period. Sud je potpuno ignorisao njegovo ukazivanje na oprečne stavove tuženog, a kako više nije sporno da su doprinosi za sporni period bili uplaćeni kod podnošenja zahtjeva od 07.03.2009. godine u kom pravcu ukazuje na pravna shvatanja Ustavnog suda BiH, broj AP-2019/06, AP-1330/06, po kojima retroaktivna uplata doprinosa ne utiče na početak ostvarivanja prava, a što sve predstavlja teret za osiguranika jer navršen staž osiguranja predstavlja stečeno pravo na imovinu u smislu odredaba Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (u daljem tekstu: Konvencija). Iz navedenog proizlazi da je u ovom postupku dokazao da pitanje uplate doprinosa jeste prethodno pitanje od čijeg rješenja zavisi da li je tužilac na dan 07.03.2009. godine, kao dan prestanka radnog odnosa, imao 40 godina penzijskog staža i određivanje dana sticanja uslova i priznavanje prava na penziju, da je to pitanje bitno riješeno drugačije u rješenju od 28.04.2020. godine pa da su se stekli uslovi da se postupak okončan rješenjem od 28.09.2010. godine ponovi. Zbog navedenog predlaže da se zahtjev uvaži i pobijana presuda preinači na način da se tužba uvaži i osporeni akt poništi, a tuženi obaveže da mu pored troškova traženih u tužbi i za sastav žalbe nadoknadi i troškove sastava zahtjeva u iznosu od 1.125,00 KM prema dostavljenom troškovniku.

Tuženi u odgovoru na zahtjev osporava njegove navode i smatra da su neosnovani. Citira odredbe članova 234. stav 1. tačka 5., 237. stav 1. tačka 3. i 241. stav 1. ZOUP i navodi da iz tih odredaba proizlazi da je prvostepenim zaključkom pravilno odbačen prijedlog tužioca za ponavljanje postupka okončan rješenjem prvostepenog organa od 28.09.2010. godine. Detaljno navodi sadržaj obrazloženja tog zaključka, a i osporenog akta te ukazuje da su žalbeni navodi tužioca da prvostepeni organ nije ispitivao razloge žalbe neosnovani posebno imajući u

vidu da se pitanje uplate doprinosa ne može smatrati prethodnim pitanjem u smislu odredbe člana 132. ZOUP, jer ne predstavlja samostalnu pravnu cjelinu bez čijeg rješenja se ne može riješiti sama upravna stvar i kako je prvostepeni organ cijenio prijedlog za ponavljanje postupka u smislu člana 241. ZOUP isti odbacio kao neblagovremen što sve ukazuje da su navodi tužioca neosnovani, a osporeni akt i pobijana presuda pravilni i zasnovani na zakonu.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 - u daljem tekstu: ZUS), odlučeno je kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Iz podataka spisa proizlazi da je tužilac podnio prijedlog za ponavljanje postupka okončanog rješenjem od 28.09.2010. godine, dana 09.06.2020. godine. U prijedlogu je naveo da je ranije podnosio zahtjeve za ponavljanje postupka, ali da sada podnosi novi zahtjev za ponavljanje postupka okončanog navedenim rješenjem, a kao razlog ponavljanja navodi da je kod donošenja rješenja od 28.04.2020. godine pitanje sporne uplate doprinosa od čijeg rješenja zavisi određivanje dana sticanja uslova i priznavanja prava na penziju riješeno bitno drugačije, a prvostepeni organ je propustio da utvrdi da su se stekli uslovi za ponavljanje postupka po službenoj dužnosti. Tim rješenjem od 28.09.2010. godine, čije se ponavljanje traži, odbijen je zahtjev tužioca podnesen 19.10.2009. godine za ostvarivanje prava na starosnu penziju jer tužilac na dan podnošenja zahtjeva ima navršenih 62 godine života i 29 godina 11 mjeseci i 7 dana penzijskog staža. Rješenjem od 28.04.2020. godine tužiocu je priznato pravo na starosnu penziju počev od 14.12.2011. godine tj. od dana ispunjenja uslova u iznosu od 348,75 KM jer da tužilac ima navršenih 65 godina 1 mjesec i 2 dana života i ukupan penzijski staž od 40 godina 10 mjeseci i 27 dana.

Predmetnim prvostepenim zaključkom prijedlog je odbačen jer se pitanje uplate doprinosa ne može smatrati prethodnim pitanjem jer ne čini samostalnu pravnu cjelinu već se odnosi na činjenice koje se utvrđuju u upravnom postupku, pa je shodno tome, a s obzirom da je podnesen 09.06.2020. godine, neblagovremen odnosno protekao je rok za ponavljanje postupka propisan u članu 237. stav 4. ZOUP. Osporenim aktom žalba tužioca protiv navedenog zaključka odbijena je kao neosnovana, prihvaćeni su razlozi prvostepenog organa kao valjani a žalbeni navodi cijenjani neosnovanim što je i po ocjeni ovog suda pravilno i zakonito.

I po ocjeni ovog suda pravilno je u upravnom postupku i od strane nižestepenog suda zaključeno da pitanje uplate doprinosa nije prethodno pitanje u smislu odredbe člana 132. stav 1. ZOUP, zbog čega pravilno dalje zaključuju da se u ovom slučaju nisu ispunili uslovi za ponavljanje upravnog postupka okončanog rješenjem od 28.09.2010. godine, u smislu odredbe člana 234. stav 1. tačka 5. po prijedlogu tužioca koji je podnesen 09.06.2020. godine, dakle izvan objektivnog roka od pet godina ustanovljenog odredbom člana 237. stav 3. ZOUP, u vezi sa stavom 4. ove odredbe.

Definicija prethodnog pitanja data je u odredbi člana 132. stav 1. ZOUP koja propisuje da ako organ naiđe na pitanje bez čijeg se rješenja ne može riješiti sama upravna stvar, a to pitanje čini samostalnu pravnu cjelinu za čije je rješavanje nadležan sud ili neki drugi organ, (prethodno pitanje), on može pod uslovima iz ovog zakona sam raspraviti to pitanje ili postupak prekinuti dok nadležni organ to pitanje ne riješi.

Pravilnim tumačenjem ove odredbe jasno je da uplata doprinosa za određeni dio staža nije pitanje bez kojeg se ne može riješiti upravna stvar i odlučiti o pravu na penziju, niti je ono

samostalna pravna cjelina za čije je rješavanje nadležan sud ili neki drugi organ, obzirom da je uplata doprinosa samo jedna od činjenica koja se evidentira u matičnoj evidenciji tuženog i na osnovu koje se odlučuje o pravima osiguranika. Tužilac pogrešno zaključuje da se u konkretnom slučaju radi o prethodnom pitanju, s obzirom da Fond ima obavezu da osiguraniku na njegov zahtjev izda uvjerenje, a na zahtjev osiguranika donese rješenje o podacima unesenim u matičnu evidenciju shodno odredbi člana 112. stav 1. i 3. Zakona o PIO, jer da to je osnov za vođenje posebnog postupka, što se ne može poistovjetiti, jer se u tom slučaju radi o postupku upisa podataka u matičnu evidenciju, a ne ostvarivanja prava na penziju.

Ovaj sud nalazi za potrebno ukazati da je tužilac ranije iz istih razloga podnio prijedlog za ponavljanje postupka okončanog rješenjem od 28.09.2010. godine, koji je također odbačen jer se ne radi o prethodnom pitanju, što je i potvrđeno od strane ovog suda u presudi broj 14 0 U 004749 21 Uvp od 10.05.2023. godine.

Kod takvog stanja stvari, po ocjeni ovog suda, u pobijanoj presudi nisu ostvareni razlozi nezakonitosti predviđeni odredbom člana 35. stav 2. ZUS, zbog čega se zahtjev tužioca odbija kao neosnovan, na osnovu odredbe člana 40. stav 1. istog zakona.

Odluka o troškovima postupka iz stava 2. izreke ove presude se zasniva na odredbi člana 49a. stav 1. ZUS, s obzirom da je zahtjev tužioca odbijen, pa proizlazi da on nije uspio u ovom postupku, zbog čega mu ne pripada pravo na naknadu troškova istog.

Zapisničar
Nataša Božić

Predsjednik vijeća
Strahinja Ćurković

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić